

#CATALUNYA DIGNITAT

VOL VIURE AMB

Àngels Guiteras Presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

“El compromís de cadascú és i serà clau per a la cohesió social”

FUTUR· “No podem esperar que ens ho solucionin tot. Cal una societat més compromesa” **PERILL**· “L'increment de les desigualtats duu més violència”

Sònia Pau
BARCELONA

Més de 900.000 persones a l'atur i 267.000 llars on ningú té feina. Amb aquesta terrible realitat treballen cada dia els professionals i els voluntaris de les més de 4.000 entitats aplegades en la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, que presideix Àngels Guiteras.

El patiment de les famílies que no tenen les necessitats bàsiques cobertes és cada dia més evident i des de la Taula del Tercer Sector parlen d'“emergència social”...

Les entitats vam ser les primeres a alertar de la situació d'emergència social i ara, malauradament, és una diagnosi ja acceptada pels agents socials, els partits i el govern. És una emergència fruit de la recessió econòmica i va a més. I no només això, sinó que augmenten les desigualtats i creix la fractura social. Hi ha una població benestant que està molt millor del que estava, persones molt pobres i una classe mitjana que s'empobreix i desapareix. Hi ha una part de la població que no se'n sortirà mai més: una joventut i un país condicionats sempre més per la crisi, i persones de mitjana edat que difícilment podran tornar a trobar feina.

Feta l'estremidora radiografia, què hi podem fer?
Èrem una societat que potser

ens havíem acomodat pensant que teníem una riquesa infinita que ens permetia avançar cap a l'Europa social i exigir uns drets. Ara sabem que és impossible i hem de fer les coses d'una altra manera. Tots plegats estem desorientats. Sabem el que hem perdut, però no cap on volem anar. El tercer sector social té un paper clau en aquest futur, perquè cal repensar quin paper hi ha de tenir la ciutadania i sobretot la compromesa i organitzada. El compromís de cadascun de nosaltres és i serà clau per a la cohesió social.

El ciutadà adormit s'ha despertat a còpia de patacades?

De ciutadans compromesos, n'hi ha hagut sempre, però el sistema establia que deixàvem la responsabilitat a les administracions, als representants polítics... i ara hem vist que som nosaltres els que hem de defensar els nostres interessos. El malestar i el descontentament fan que la societat s'organitzi i es desperti. Cal veure com canalitzem millor aquesta participació ciutadana i com avancem en drets i en compliment de deures des de la responsabilitat. No podem esperar que els nostres representants ens ho solucionin tot i cal una societat més compromesa.

Un compromís que és segell de les més de 4.000 entitats repartides per tot el país.

Les entitats socials estem afrontant i donant resposta a les conseqüències devastadores d'aquesta crisi. La falta de va-

lors com ara la solidaritat, el compromís, la ciutadania activa i la corresponsabilitat ens ha portat a la crisi econòmica, la defeció política... Ha arribat el moment que volem una societat implicada, creïble, amb confiança els uns amb els altres, on ens importi el veí...

Hem estat massa egoïstes?

Hem deixat la responsabilitat en mans no sabem ben bé de qui, potser de la macropolítica europea i internacional, i ens estan governant uns, quan pensàvem que el govern el teníem més directe... Potser hem sigut còmodes, allò de “ja ens ho faran”..., i ara estem com estem. A Catalunya, una part molt important de població no té les necessitats bàsiques cobertes, ens manen unes polítiques europees i si volem canviar el rumb tots sols no podem, i per això la ciutadania s'ha d'armar de poder. Hem de dir i decidir quin món volem i lluitar per una societat més igualitària, que és la del creixement i de la confiança.

L'organització política i econòmica acostuma a estar sempre clara. I la social?

És molt complexa i rica. Ha de treballar en xarxa i ser plural. Hi ha moviments molt ben valorats per la societat com ara la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), el 15-M...

En aquest canvi de rumb, quin és el paper de l'administració?

Ha de ser garant del bé públic i molt més simplificada i àgil que ara. L'administració ha de fo-

Hem d'aconseguir un acord perquè les persones tinguin un sostre, l'alimentació i un mínim garantit

mentar el treball relacional amb els altres actors en un territori, una ciutat o un espai. Per tant, ha d'ajudar en aquesta interlocució, més que no pas fer de gestidora.

I el paper de les entitats?

Les entitats han estat puntes de llança quan l'administració no ha arribat a cobrir alguna necessitat i és una feina que continuarem fent. Ens hem de reorganitzar, buscar noves vies de finançament, incidir més en el finançament privat i alhora sa-

L'administració cada cop farà menys i toca enfortir el paper de les entitats socials

ber mantenir l'essència i l'ADN del veritable tercer sector des de la prestació de serveis, el voluntariat i la defensa de drets. L'administració cada cop farà menys i toca enfortir el paper de les entitats socials per fer molt amb poc. Feina a fer? I tant. Veure com optimitzem els recursos i la força de la solidaritat, mentre l'administració actua com a element relacional.

Les entitats socials s'han d'implantar en política? O ben al contrari? Si se'n queden al marge

POLÍTICA DEL TERCER SECTOR

Àngels Guiteras (Girona, 1958) és llicenciada en filosofia i ciències de l'educació, psicòloga i diplomada en alta direcció d'empreses per Esade. A principis dels vuitanta va treballar en els primers programes d'atenció a l'alcoholisme i altres drogodependències a Barcelona. Va passar per diverses entitats i des del 2000 és gerent d'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD). Compagina feina i família i troba temps per passejar pels voltants de la Fosca, a Palamós. El 2009 va ser nomenada presidenta de la Taula del Tercer Sector Social ■

JOSEP LOSADA

canviar consciències. Fa poc els polítics no volien ni sentir a parlar de problemes d'habitatge per por dels bancs. Jo havia sortit plorant de despatxos de partits i ara, després de molt collarlos, sembla que ja ho veuen d'una altra manera.

Però vostès mateixos volen retirar la ILP contra els desnonaments del Congrés perquè els polítics l'han pervertida...

Aquest procés és tot un exemple de la nova manera de fer: s'han aplegat més d'1,5 milions de signatures i tots els agents socials hem treballat junts contra una llei de clàusules abusives i contràries als drets de les persones. Només hi ha hagut tres ILP que s'hagin acceptat al Congrés i aquesta és una! Cada dia avancem, i en despatxos on hi havia sensibilitat zero per les persones la mirada ha canviat. La ILP no ha estat en va i la seva retirada, tampoc. I l'acció continua amb els *escraches* i amb la mobilització de cadascun de nosaltres. No és cap derrota. Si ens hi impliquem aconseguirem canvis i, si no, només governaran els interessos d'uns quants.

Ara hi ha en marxa una altra recollida de firmes per una renda garantida de ciutadania.

Està pendent una renda mínima per a tothom, tot i que no hi volem posar nom. Des del 2007, s'ha més que duplicat el nombre de llars que no poden menjar carn o peix dos cops per setmana. Hem d'aconseguir un acord perquè les persones tinguin un sostre, l'alimentació i un mínim garantit.

Atur, famílies sense ingressos, joves sense perspectives... Com pot ser que no hi hagi més violència al carrer?

Tot té un límit i l'increment de les desigualtats du a l'increment de les conductes violentes i la inseguretat. S'està fent molta contenció des de les entitats i des del compromís de cadascú. Per què no passa el que va passar a París o a Londres? Doncs perquè hi ha un coixí familiar i social. Cal posar les persones al capdavant de totes les polítiques d'austeritat, fer polítiques de creixement, crear ocupació, incrementar el capital social i prioritzar la inversió social i la lluita contra la pobresa, que són polítiques de creixement i no pas d'assistencialisme. Hem de ser valents i exigir la lluita contra el frau. Fer-ho o no fer-ho és una decisió política i és responsabilitat de tots. ■

Hi ha agents socials i mercats barrejats amb interessos polítics i econòmics als quals fem nosa

poden fer més pressió?

Hem de fer política. Les entitats i els moviments socials som polítics, no som partidistes –tot i que n'hi ha que sí–, però hem de fer política perquè la política és el dia a dia. L'hem desprestigiada i l'hem de recuperar, perquè és sagrada. Fer política significa dir quina societat volem i com hi influeixes tu i com ho faig jo.

Les administracions deuen 640 milions a les entitats socials per uns serveis ja realitzats i els diuen que no els paguen

perquè no hi ha diners. Fins quan poden aguantar?

El que reclamem són uns diners que ens deuen. Al tercer sector no ens donen subvencions perquè sí, sinó per fer un servei. Tant l'administració com les entitats tenim el deure de ser molt transparents i el màxim d'eficients possible. Tenim el compromís verbal del govern que som prioritat per pagar-nos el deute. Ha arribat el moment que no s'hi val dir que no hi ha diners: hi ha diners i l'estat del benestar toca ara més que mai. Ens hem adonat que no el teníem prou assentat i hem d'entendre tots plegats que les polítiques socials s'han de prioritzar perquè són inversions.

Un estudi d'Esade, PwC i la Fundació La Caixa augura que només una de cada quatre ONG sobreviuran...

Aquesta crisi econòmica, de valors i social afecta tota l'activitat econòmica. En el cas de les enti-

tats, les que tenen els fons més diversificats, perquè tenen diferents encàrrecs d'activitats, ho tenen més fàcil. En canvi, si t'has dedicat a treballar a les presons i en la reinserció de reclusos, ja no existeixes, perquè a Catalunya són unes activitats que amb les retallades s'han suprimit. Si no aconseguim clàusules socials en la contractació pública adequades i que la nostra administració faci una concertació adient amb el tercer sector, hi haurà moltes entitats que desapareixeran. Hi ha altres agents socials i mercats que estan barrejats amb interessos polítics, econòmics i de partit als quals el tercer sector fem nosa. Nosaltres no hi som, en aquest joc d'influències.

No només en temps de crisi és bàsic el paper de contenció i vertebrador de les entitats...

Tot i que des de fora se'n veu com un país poc solidari, som gent molt seriosa, eficient i

també molt solidària. Es mobilitzen més de 245.000 voluntaris i voluntàries i és un col·lectiu que està creixent sense parar. La situació d'emergència social fa que al teu entorn tinguis gent afectada i et preguntis si hi pots fer alguna cosa. De fet, crec que les entitats que tenen més futur són les que combinen voluntaris i professionals. Cada cop hi ha més gent gran amb temps i ben preparada que entén que estar ocupats i ser útils ens fa feliços i fa feliços els altres. Tenir diners a la butxaca és una necessitat, però no ens fa feliços. El tercer sector resorgeix amb força i estem passant de ser emergents a ser ja autèntics referents.

La necessitat fa que més gent entengui que s'ha de mobilitzar i que ha de mirar pels altres.

Ara tenim el cas de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), que s'estudiarà a les universitats. La força de la gent fa